

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2023/128
Karar Sayısı : 2026/36
Karar Tarihi : 12/2/2026
R.G.Tarih-Sayı : 25/5/2026-33264

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Bursa 1. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 134. maddesinin Anayasa'nın 2. ve 20. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Sanık hakkında kaçakçılık suçundan açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu 134. maddesi şöyledir:

“Bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde arama, kopyalama ve elkoyma

Madde 134 – (1) Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturmada, somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka surette delil elde etme imkânının bulunmaması halinde, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından şüphelinin kullandığı bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde arama yapılmasına, bilgisayar kayıtlarından kopya çıkarılmasına, bu kayıtların çözülerek metin hâline getirilmesine karar verilir. (Ek üç cümle: 25/7/2018-7145/16 md.) Cumhuriyet savcısı tarafından verilen kararlar yirmi dört saat içinde hâkim onayına sunulur. Hâkim kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde çıkarılan kopyalar ve çözümü yapılan metinler derhâl imha edilir.

(2) Bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerine şifrenin çözülememesinden dolayı girilememesi veya gizlenmiş bilgilere ulaşamaması ya da işlemin uzun sürecek olması halinde çözümün yapılabilmesi ve gerekli kopyaların alınabilmesi için, bu araç ve gereçlere elkonulabilir. Şifrenin çözümünün yapılması ve gerekli kopyaların alınması halinde, elkonulan cihazlar gecikme olmaksızın iade edilir.

(3) Bilgisayar veya bilgisayar kütüklerine elkoyma işlemi sırasında, sistemdeki bütün verilerin yedeklemesi yapılır.

(4) Üçüncü fıkraya göre alınan yedekten bir kopya çıkarılarak şüpheliye veya vekiline verilir ve bu husus tutanağa geçirilerek imza altına alınır.

(5) Bilgisayar veya bilgisayar kütüklerine elkoymaksızın da, sistemdeki verilerin tamamının veya bir kısmının kopyası alınabilir. Kopyası alınan veriler kâğıda yazdırılarak, bu husus tutanağa kaydedilir ve ilgililer tarafından imza altına alınır.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR ve Muhterem İNCE'nin katılımlarıyla 26/7/2023 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle başvuruya engel bir durumun varlığı, başvurunun yöntemine uygunluğu ve uygulanacak kural sorunları görüşülmüştür.

2. Anayasa'nın “*Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi*” başlıklı 152. maddesinin dördüncü fıkrasında “*Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz.*” denilmiştir.

3. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da “*Mahkemenin işin esasına girerek verdiği ret kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla itiraz başvurusu yapılamaz.*” hükmüne yer verilmiştir.

4. 5271 sayılı Kanun'un 134. maddesinin (1) numaralı fıkranın birinci cümlesinde yer alan “...veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı...” ibaresine, (1) numaralı fıkrasına 25/7/2018 tarihli ve 7145 sayılı Kanun'un 16. maddesiyle eklenen ikinci, üçüncü ve dördüncü cümleler ile (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...ya da işlemin uzun sürecek olması...” ibaresine yönelik iptal talepleri Anayasa Mahkemesinin 30/6/2022 tarihli ve E.2018/137, K.2022/86 sayılı kararıyla esastan reddedilmiş; bu karar 12/1/2023 tarihli ve 32071 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Anayasa Mahkemesince işin esasına girilerek reddedilen itiraz konusu kurallar hakkında yeni bir başvurunun yapılabilmesi için önceki kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı 12/1/2023 tarihinden başlayarak geçmesi gereken on yıllık süre henüz dolmamıştır. Bu itibarla anılan ibare ve cümlelere yönelik başvurunun Anayasa'nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ve 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince reddi gerekir.

5. Öte yandan 6216 Kanun'un 40. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde bir davaya bakmakta olan mahkemenin bu davada uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda iptali talep edilen kuralların Anayasa'nın hangi maddelerine aykırı olduklarının açıklanması gerektiği belirtilmiş, anılan maddenin (4) numaralı fıkrasında ise açık bir şekilde dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının Anayasa Mahkemesi tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükme bağlanmıştır.

6. Söz konusu İçtüzük'ün 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde de itiraz yoluna başvuran mahkemenin gerekçeli kararında Anayasa'ya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin her birinin Anayasa'nın hangi maddelerine hangi nedenlerle aykırı olduğunu ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça göstermesi gerektiği öngörülmüştür.

7. Yine İçtüzük'ün 49. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde Anayasa Mahkemesince yapılan ilk incelemede başvuruda eksiklikler olduğunun tespit edilmesi hâlinde itiraz yoluna ilişkin işlerde esas incelemeye geçilmeksizin başvurunun reddine karar verileceği belirtilmiştir.

8. 5271 sayılı Kanun'un 134. maddesinin itiraz konusu (2) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerinin şifresinin çözümünün yapılması ve adli kopyasının alınmasından sonra el konulan cihazların gecikme olmaksızın iade

edileceği hüküm altına alınmıştır. Başvuru kararında anılan cümlelerin hangi nedenlerle Anayasa'ya aykırı olduğuna ilişkin iptal gerekçelerinin açıkça gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu itibarla anılan cümleye yönelik başvurunun yöntemine uygun olmaması nedeniyle reddi gerekir.

9. Diğer yandan bir davaya bakmakta olan mahkemenin Anayasa'nın 152. ve 6216 Kanun'un 40. maddelerine göre bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerinin iptali talebiyle Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görev alanına giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

10. Bakılmakta olan davada işlevi itibarıyla bilgisayar ve/veya bilgisayar kütüğü niteliğindeki dijital materyallere hâkim kararı üzerine el konulduğu ve kolluk görevlilerince bu materyallerin adli kopyasının çıkarıldığı anlaşılmaktadır. 5271 sayılı Kanun'un 134. maddesinin itiraz konusu (5) numaralı fıkrası ise bilgisayar veya bilgisayar kütüklerine el konulmaksızın, anılan materyallerde yer alan verilerin tamamının veya bir kısmının kopyasının alınmasına ilişkindir. Dolayısıyla söz konusu fıkra bakılmakta olan davadaki uyumsuzluğun çözümünde olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte değildir. Bu nedenle fıkranın bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

11. Açıklanan nedenlerle 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 134. maddesinin;

A. 1. (1) numaralı fıkrasının;

a. Birinci cümlesinde yer alan “...veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı...” ibaresine yönelik itiraz başvurusunun Anayasa'nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince REDDİNE,

b. Birinci cümlesinin kalan kısmının esasının incelenmesine,

2. (1) numaralı fıkrasına 25/7/2018 tarihli ve 7145 Kanun'un 16. maddesiyle eklenen ikinci, üçüncü ve dördüncü cümlelere yönelik başvurunun Anayasa'nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince REDDİNE,

B. (2) numaralı fıkrasının;

1. a. Birinci cümlesinde yer alan “...ya da işlemin uzun sürecektir...” ibaresine yönelik başvurunun Anayasa'nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince REDDİNE,

b. Birinci cümlesinin kalan kısmının esasının incelenmesine,

2. İkinci cümlesinin iptaline karar verilmesi talebiyle yapılan başvurunun 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından REDDİNE,

C. (3) ve (4) numaralı fıkralarının esasının incelenmesine,

Ç. (5) numaralı fıkrasının itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından bu fıkra ile ilişkinin başvurusunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

12. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Ahmet Hakan SOYTÜRK tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükümleri, dayanan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Kanun'un 134. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinin “Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturmada, somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka surette delil elde etme imkânının bulunmaması halinde, hâkim ... tarafından şüphelinin kullandığı bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde arama yapılmasına, bilgisayar kayıtlarından kopya çıkarılmasına, bu kayıtların çözülerek metin hâline getirilmesine karar verilir.” Bölümünün ve (2) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinin “Bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerine şifrenin çözülememesinden dolayı girilememesi veya gizlenmiş bilgilere ulaşılamaması ... halinde çözümün yapılabilmesi ve gerekli kopyaların alınabilmesi için, bu araç ve gereçlere elkonulabilir.” Bölümünün İncelenmesi

1. Genel Açıklama

13. Koruma tedbirleri, soruşturma ve/veya kovuşturma sürecinde bir temel hakkı hükmün kesinleşmesinden önce sınırlayan, yetkili mercinin kararını gerektiren geçici nitelikte tedbirlerdir. Koruma tedbirleri, yargılamayı muhtemel risklerden koruyarak soruşturma ve/veya kovuşturma sırasında kişinin koruma tedbirine muhatap olmasına neden olan şüphelerin doğruluğunun kanıtlanmasına veya adli sürecin daha sağlıklı şekilde yürütülmesine ya da ileride verilecek bir mahkûmiyet hükmünün infaz edilebilmesine katkı sağlamaktadır (bazı farklarla birlikte AYM, E.2022/145, K.2023/59, 22/3/2023, § 42; Hülya Kar [GK], B. No: 2015/20360, 27/2/2019, § 17).

14. Bilgisayarlar üzerinde arama ise 5271 sayılı Kanun'un Birinci Kitap, Dördüncü Kısım'nda koruma tedbirleri içinde yer alan adli arama tedbirinin bir türü olarak anılan Kanun'un 134. maddesinde düzenlenmiştir

15. Kanun'un 123. maddesinin (1) numaralı fıkrasında bir koruma tedbiri olarak elkoyma, ispat aracı olarak yararlı görülen ya da eşya veya kazanç müsaderesinin konusunu oluşturan mal varlığı değerlerinin muhafaza altına alınması şeklinde düzenlenmiştir. Bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerine elkoyma ise elkoyma tedbirinin özel bir türü olarak öngörülmüştür.

2. Anlam ve Kapsam

16. 5271 sayılı Kanun'un 134. maddesinde bilgisayar ve bilgisayar programları ile kütüklerinde arama, kopyalama ve elkoymaya ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

17. Anılan maddenin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde bilgisayar ve bilgisayar programları ile kütüklerinde yapılacak arama için belirli şartlar öngörülmüştür. Bu tedbire başvurulabilmesi için ilk olarak bir suç dolayısıyla yapılan ceza soruşturmasının varlığı gerekir. Bilgisayar ve bilgisayar programları ile kütüklerinde arama kararı verilebilmesi için -genel nitelikli arama tedbirindeki makul şüphe şartından farklı olarak- somut delillere dayanan kuvvetli şüphe

sebepleri bulunmalıdır. Diğer yandan bu tedbir için başka surette delil elde etme imkânı olmaması, başka bir ifadeyle tedbire son çare olarak başvurulması gerekir.

18. Söz konusu cümlede şüphelinin kullandığı bilgisayar ve bilgisayar programları ile kütüklerinde arama yapılmasına, bilgisayar kayıtlarından kopya çıkarılmasına, bu kayıtların çözülerek metin hâline getirilmesine hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilebileceği hüküm altına alınmıştır. Cümlenin “*Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturmada, somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka surette delil elde etme imkânının bulunmaması halinde, hâkim ... tarafından şüphelinin kullandığı bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde arama yapılmasına, bilgisayar kayıtlarından kopya çıkarılmasına, bu kayıtların çözülerek metin hâline getirilmesine karar verilir.*” bölümü itiraz konusu kurallardan ilkinin oluşturmaktadır.

19. Maddenin (2) numaralı fıkrasında ise bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerinde yer alan bilgilere ulaşılamaması hâlinde bu araç ve gereçlere el konulmasının usul ve şartları düzenlenmiştir. Anılan fıkranın birinci cümlesine göre ceza soruşturması kapsamında delil elde etmek amacıyla üzerinde arama yapılmasına karar verilen bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerine şifrenin çözülememesi nedeniyle girilememesi veya gizlenmiş bilgilere ulaşılamaması ya da şifre çözüm işleminin uzun sürecek olması hâlinde çözümün yapılabilmesi ve gerekli kopyaların alınabilmesi için bu araç ve gereçler üzerinde elkoyma tedbiri uygulanabilecektir. Söz konusu cümlenin “*Bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerine şifrenin çözülememesinden dolayı girilememesi veya gizlenmiş bilgilere ulaşılamaması ... halinde çözümün yapılabilmesi ve gerekli kopyaların alınabilmesi için, bu araç ve gereçlere elkonulabilir.*” bölümü itiraz konusu diğer kuralı oluşturmaktadır.

3. İtirazın Gerekçesi

20. Başvuru kararında özetle; itiraz konusu kurallarda bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde yapılan arama ve elkoyma işlemleri sonucunda elde edilen dijital verilerin hangi adli makam tarafından inceleneceğine dair bir düzenlemenin yer almadığı, el konulan veya arama sonucunda kopyası alınan dijital veri üzerinde değişiklik yapılmasını engelleyen, delil güvenliğini ve kişisel verilerin korunmasını sağlayan güvencelere de yer verilmediği, adli kopyası alınan dijital verinin saklanması ve imha edilmesi konusunda bir düzenleme olmadığı, arama ve elkoyma kararına karşı itiraz ve tazminat yolunun öngörülmemesinin temel hakların ölçsüz şekilde sınırlandırılmasına neden olduğu belirtilerek kuralların Anayasa'nın 2. ve 20. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

4. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

21. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kurallar, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 13. maddesi yönünden de incelenmiştir.

22. Anayasa'nın 20. maddesinin birinci fıkrasında herkesin özel hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu, özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamayacağı belirtilmiş, ikinci fıkrasında da “*Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin üstü, özel kâğıtları ve eşyası aranamaz ve bunlara el konulamaz. Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını el koymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, el koyma kendiliğinden kalkar.*” hükmüne yer verilmiştir.

23. Anayasa'nın anılan maddesinin gerekçesinde de belirtildiği üzere özel hayata saygı gösterilmesini isteme hakkı; bir yönüyle özel hayatın gizliliğinin korunmasını, başkalarının gözleri önüne serilmemesini, başka bir ifadeyle kişinin özel hayatında yaşananların yalnız kendisi veya dilediği kişiler tarafından bilinmesini isteme hakkını korurken diğer yönüyle resmî makamların özel hayata müdahale edememesini yani kişinin ferdi ve aile hayatını kendi istediği gibi düzenleyip yaşayabilmesini güvence altına almaktadır.

24. Anayasa'nın söz konusu maddesinin üçüncü fıkrasında ise kişisel verilerin korunması özel hayatın gizliliğinin korunması kapsamında güvenceye kavuşturulmuştur. Anılan fıkranın birinci cümlesinde genel olarak herkesin kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğu belirtilmiş, ikinci cümlesinde kişisel veriler bağlamındaki bazı özel güvenceler sayılmış, üçüncü cümlesinde kişisel verilerin ancak kanunda öngörülen hâllerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği öngörülmüş, dördüncü cümlesinde ise kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Anılan fıkranın lafzı dikkate alındığında bu fıkranın kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı kapsamında sadece işleme şeklindeki sınırlamaya karşı değil kişisel verilere yönelik her türlü sınırlamalara karşı güvence getirdiği anlaşılmaktadır (AYM, E.2018/85, K.2022/127, 26/10/2022, § 85).

25. Bu bağlamda kişisel verilerin işlenmesi sürecinde bu verilerin işlenmesinin hukuki dayanağı ve işlemenin amaçları, işlenecek verilerin kapsamı, verilerin saklanacağı süre, veri sahibinin hakları, işlemenin sonuçları ve verilerin muhtemel yararlanıcıları hususlarında ilgisine bilgilendirme yapılarak kişilerin verilerinin işlendiğinden haberdar olması ve sürecin şeffaflığı sağlanmalıdır. Bu nedenle kişisel verilerin gerçeğe uygun surette tutulması, ilgisinin bu veriye erişiminin sağlanması, hukuka aykırı olarak tutulan kişisel verilerin gecikmeksizin düzeltilmesi veya silinmesi için gerekli tedbirlerin alınması, bu konuda kişilere talep hakkının tanınması ve kişisel verilerin gizliliğinin sağlanarak yetkisiz veya kanuna aykırı olarak işlenmemesi gerekir.

26. Diğer yandan bu kişisel verilerin kaybolmaması, imha edilmemesi ya da zarar görmemesi için uygun teknik ve yapısal tedbirler öngörülmelidir. Kişisel veriler sınırlama amacına uygun olarak işlenmeli, bu amacı aşacak nitelikteki sınırlamalara karşı kişilere yargı yollarına etkin başvuru imkânı tanınmalıdır. Kişisel verilerden, veri sahibi hakkında otomatik sonuçlar çıkarılması yöntemine ilke olarak başvurulmamalı, işin niteliğinin bu yöntemin uygulanmasını gerektirdiği durumlarda ise veri sahibine yüklenen külfeti hafifletmek amacıyla söz konusu yöntemle dayanmayan bir karar alınmasını talep etme hakkı gibi usule ilişkin güvenceler sağlanmalıdır.

27. Yine din veya felsefi inanç, ırk veya etnik köken, cinsel yönelim, bazı örgütlenmelere üyelik, sağlık, genetik veriler, biyometrik veriler ve mahkûmiyet verileri gibi özel nitelikteki kişisel verilerin söz konusu olduğu durumlarda kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı ancak zorunlu ve istisnai hâllerde sınırlanmalı; bu durumun kişiler üzerinde ortaya çıkaracağı sonuçların ağırlığı ile kişiler hakkında ayrımcı uygulamalara yol açma tehlikesi dikkate alınarak kişisel verilerin korunmasına ilişkin güvenceler daha katı uygulanmalıdır (*Bestami Eroğlu* [GK], B. No: 2018/23077, 17/9/2020, § 144).

28. Kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı yönünden inceleme yapılabilmesi için öncelikle anılan hak kapsamında korunması gerekli bir kişisel veri olup olmadığı belirlenmelidir. Anayasa hükmünün lafzı, konuya ilişkin uluslararası belgeler ve karşılaştırmalı hukuk dikkate alındığında belirli veya belirlenebilir bir gerçek veya tüzel kişi hakkındaki her türlü bilgi kişisel veri olarak değerlendirilecektir. Ancak her dava ya da başvuruda, Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrası anlamında bir kişisel veri bulunup bulunmadığı davanın ve başvurunun kendine özgü koşulları dikkate alınarak *otonom* olarak tespit edilir. Bir kişisel verinin bulunduğu tespit edildiğinde

bu veriye yönelik *her türlü sınırlama* Anayasa'nın anılan hükmü kapsamındaki güvenceleri harekete geçirir (AYM, E.2021/83, K.2022/168, 29/12/2022, § 45).

29. Esasen arama ve elkoyma tedbirleri özel olarak Anayasa'nın 20. maddesinin ikinci fıkrasında kişilerin özel hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkı kapsamında güvence altına alınmıştır. Bununla birlikte itiraz konusu kurallar uyarınca şüphelinin aranan ve/veya el koyulan bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde yer alan dijital bilgi ve materyallerin her türlü kişisel veriyi barındırması söz konusu olabilir (AYM, E.2018/137, K.2022/86, 30/6/2022, §§ 352-353).

30. Kurallar bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerinde arama yapılabilmesine ve anılan eşyalara el konulabilmesine imkân tanımak suretiyle kişilerin özel hayatına saygı gösterilmesini ve kişisel verilerin korunmasını isteme haklarına sınırlama getirmektedir.

31. Anayasa'nın 13. maddesinde "*Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.*" denmektedir. Buna göre özel hayata saygı gösterilmesini ve kişisel verilerin korunmasını isteme haklarına sınırlama getiren düzenlemelerin kanunla yapılması, Anayasa'da öngörülen sınırlama sebebine ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun ve ölçülü olması gerekir.

32. Anayasa Mahkemesinin sıkça vurguladığı gibi temel hakları sınırlayan kanunun şeklen var olması yeterli olmayıp yasal kurallar keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir nitelikte olmalıdır.

33. Esasen temel hak ve özgürlükleri sınırlayan kanunun bu niteliklere sahip olması Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuk devleti ilkesinin de bir gereğidir. Hukuk devletinde kanuni düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Kanunda bulunması gereken bu nitelikler hukuki güvenliğin sağlanması bakımından da zorunludur. Zira bu ilke hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar (AYM, E.2015/41, K.2017/98, 4/5/2017, §§ 153, 154). Dolayısıyla Anayasa'nın 13. maddesinde sınırlama ölçütü olarak belirtilen kanunilik, Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye bağlanan hukuk devleti ilkesi ışığında yorumlanmalıdır.

34. Kurallar kapsamında bilgisayar, bilgisayar programları ve kütüklerinde arama, kayıtları kopyalama ve kayıtların çözülerek metin hâle getirme işlemlerinin hangi durumlarda ve hangi amaçlarla yapılabileceği ile bu eşyalara el konulabilmesinin kapsam ve sınırlarının herhangi bir tereddüde yer vermeyecek şekilde açık ve net olarak düzenlendiği anlaşılmaktadır.

35. Bunun yanı sıra 5271 sayılı Kanun'un 134. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "*...somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı...*" ibaresiyle her yargılamaya özgü somut koşullara göre belirlenecek, makul şüpheyi aşan ve somut delillere dayanan bir şüphenin anlaşılması gerektiği açıktır. Diğer yandan anılan fıkra da yer alan "*...başka surette delil elde etme imkânının bulunmaması...*" ibaresinden de soruşturma konusu suçun ispatı bakımından kuraldaki tedbire başvurulmasında zorunluluk bulunması ve bu tedbire son çare olarak başvurulması gerektiği anlaşılmaktadır. Anılan ibareler genel kavram niteliğinde olmakla birlikte bunların belirsiz ve öngörülemez olduğu söylenemez. Nitekim kanun yapma tekniğinin doğası gereği kanun hükümleri

genel ve soyut nitelikte olup kanun koyucu tarafından somut olayın özelliğine göre değişebilecek tüm çözümlerin önceden hükümde sayılarak gösterilmesi mümkün değildir. Bu itibarla kişilerin özel hayatına saygı gösterilmesini ve kişisel verilerin korunmasını isteme haklarına sınırlama getiren kuralların açık, anlaşılır ve sınırlarının belirli olduğu, tedbirlerin niteliğinin öngörülebilir olduğu, bu kapsamda kuralların kanunilik şartını taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

36. Anayasa'nın 20. maddesinde kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı için herhangi bir sınırlama nedeni öngörülmemiş olmakla birlikte özel sınırlama nedeni öngörülmemiş hakların da hakkın doğasından kaynaklanan bazı sınırlarının bulunduğu kabul edilmektedir. Öte yandan Anayasa'nın başka maddelerinde yer alan hak ve özgürlükler ile devlete yüklenen ödevler, özel sınırlama sebebi gösterilmemiş hak ve özgürlüklere sınır teşkil edebilir (AYM, E.2020/47, K.2023/36, 22/2/2023, § 67).

37. Ceza yargılamasının asıl amacı maddi gerçeğe ulaşmaktır. Maddi gerçeğe ulaşılarak suçluların cezalandırılması, suçsuzların ise aklanmasına imkân tanınmasında ve bu suretle adaletin tesis edilmesinde toplumsal yarar bulunmaktadır. Maddi gerçeğe ulaşılabilmesinin önemli şartlarından birini ise adil ve etkin bir şekilde yürütülen ceza soruşturması oluşturmaktadır. Kurallar uyarınca hâkim kararıyla somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka surette delil elde etme imkânının bulunmadığı hâllerde şüphelinin bilgisayar, bilgisayar programları ve kütüklerinde arama ve şartları bulunduğu takdirde elkoyma işlemi yapılarak söz konusu eşyalardaki kayıtların kopyalanarak çözümlenmesi ve metin hâline getirilmesinin suça konu olayı aydınlatacak olan delillerin sağlıklı bir şekilde elde edilmesine, soruşturmaların etkin ve verimli olarak yürütülmesine, suçla etkin bir şekilde mücadele edilmesine ve bu suretle Anayasa'nın 20. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen kamu düzeninin sağlanmasına katkıda bulunacağı açıktır. Bu itibarla kuralların anayasal anlamda meşru bir amaç taşıdığı anlaşılmaktadır.

38. Maddi gerçeği ortaya çıkaracak delilleri elde ederek suçla etkin şekilde mücadele edilebilmesini ve bu suretle kamu düzeninin sağlanmasını amaçlayan kuralların demokratik bir toplumda zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılamaya yönelik olmadığı da söylenemez.

39. Kuralların anayasal bağlamda meşru bir amacının bulunması ve demokratik bir toplumda zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılamaya yönelik olması yeterli olmayıp sınırlama ölçülü de olmalıdır. Anayasa'nın 13. maddesinde ifade edilen *ölçülülük ilkesi* temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin başvurularda dikkate alınması gereken bir diğer ilkedir. Ölçülülük ilkesi *elverişlilik*, *gereklilik* ve *orantılılık* olmak üzere üç alt ilkedен oluşmaktadır. *Elverişlilik* öngörülen sınırlamanın ulaşılacak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, *gereklilik* ulaşılacak istenen amaç bakımından sınırlamanın zorunlu olmasını diğer bir ifadeyle aynı amaca daha hafif bir sınırlama ile ulaşılmasının mümkün olmamasını, *orantılılık* ise amaç ile araç arasında adil bir denge kurulmasını gerektirmektedir.

40. Ceza soruşturması kapsamında suça ilişkin bir delilin elde edilmesinin zorunlu olduğu durumlarda kurallar uyarınca hâkim kararıyla bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde arama ve elkoyma şeklindeki koruma tedbirlerine başvurulmasının suç ve suçlularla etkin mücadele edilmesi ve kamu düzeninin sağlanması amacına ulaşma bakımından elverişli olduğu anlaşılmaktadır.

41. Anılan Kanun'un 134. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan kural uyarınca şüphelinin kullandığı bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde arama yapılması, kopya çıkarılması, bu kayıtların çözümlenerek metin hâline getirilmesi şeklindeki koruma tedbirine ancak kuvvetli bir şüphenin olduğu ve başka surette delil elde etme imkânının bulunmadığı hâllerde başvurulabilecektir.

42. Söz konusu maddenin (2) numaralı fıkrasında bulunan kural ise şifrelenmiş veya gizlenmiş verilere ulaşılamadığı durumlarda el koyma tedbirinin uygulanmasına imkân tanımaktadır. Klasik anlamdaki delillerden farklılık gösteren dijital materyallerin doğası gereği bu materyaller üzerinde delil araştırılması yöntemi farklılık gösterebilir. Özellikle bu materyallerde yer alan verilerin şifrelenmesi veya verilerin gizlenmesi durumunda materyallerin derhâl incelenerek verilere ulaşılması ve arama anında bu verilerin kopyalanarak ilgisine teslim edilmesi mümkün olmayabilir. Dolayısıyla aramanın yapıldığı yerde verilerin gizlenmiş veya şifrelenmiş olması dijital delillerin olay yerinde sağlıklı bir şekilde elde edilmesini zorlaştırabilir. Bu durumda etkin soruşturma açısından verilerin daha uygun ortamlarda güvenli bir şekilde elde edilerek depolanması ihtiyacı, el koyma tedbirini gerektirebilir. Bu, aynı zamanda delillerin daha nitelikli bir şekilde incelenmesinin sağlanarak yargısal hataların önüne geçilmesine de katkı sunabilir. Esasen elkoyma geçici nitelikte bir tedbir olduğundan şifrelenen veya gizlenen verilere ulaşılarak kopyalama işleminin tamamlanması hâlinde el konulan cihazların gecikmeksizin sahibine iade edilmesi gerekmektedir.

43. Bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde arama ve el koyma şeklindeki tedbirlerin bu nitelikleri de dikkate alındığında kuralların anılan meşru amaca ulaşılması bakımından gerekli olmadığı söylenemez.

44. Kuşkusuz ceza muhakemesinde hukuka uygun şekilde elde edilen delillerle maddi gerçeğin ortaya çıkarıldığı bir yargılama sürecinin tesis edilmesi, ceza adaleti sisteminin sağlıklı işleyebilmesinin ön şartlarından birisidir. Kanun koyucunun yürütülen bir ceza soruşturmasında delil elde etme yöntemlerini belirlemede takdir yetkisi bulunmaktadır. Ceza yargılamasında hükme esas alınan bir delilin hâkim kararına bağlı olarak elde edilmesi ya da delil elde etme sürecinde hâkim güvencesinin sağlanması oldukça önem taşımaktadır. Bu konuda yapılacak düzenlemelerde temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamanın ölçülü olabilmesi keyfi uygulamaları önleyecek yeterli güvencelerin sağlanmasıyla mümkün olabilir (AYM, E.2018/137, K.2022/86, 30/6/2022, § 362).

45. Kurallar uyarınca bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde arama ve elkoyma işlemlerinin ancak hâkim kararıyla veya belirli süre içinde hâkim onayına sunulacak yapılabileceği açıktır. Hâkim tarafından verilecek kararlara karşı ilgililere Kanun'un 267. maddesi uyarınca itiraz yoluna başvurma imkânı tanınarak tedbir kararlarının hukuka uygunluğunu etkili bir şekilde denetleme yolu da sağlanmıştır. Dolayısıyla kuralların Anayasa'nın 20. maddesinin ikinci fıkrasındaki güvencelere uygun olduğu anlaşılmaktadır.

46. Kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına yönelik sınırlama getiren kuralların orantılı olduğunun söylenebilmesi için Anayasa'nın anılan maddesinin üçüncü fıkrasındaki güvencelere de uygunluğu gözetilmelidir.

47. Kuşkusuz millî güvenlik, kamu düzeni, devletin ekonomik menfaatleri, suçların önlenmesi, ilgili kişinin veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması gibi amaçlarla kişisel verilerin korunması hakkına sınırlama getirildiği durumlarda işin niteliğinin zorunlu kılması hâlinde anılan güvencelere istisna öngörülebilir. Ancak bu durumda dahi özel güvencelerin tamamından vazgeçileceği söylenemez. Söz konusu hâllerde işin niteliği dikkate alınarak her bir özel güvence yönünden istisna getirilmesinin zorunlu olup olmadığına gözetilmesi gerekir (*Bestami Eroğlu*, § 145).

48. Kuralların özellikleri dikkate alındığında kurullarla kişisel verilerin işlenmesi sürecinin şeffaf bir şekilde gerçekleştirilmesi, şeffaflığın bir gereği olarak veri sahiplerine kişisel verilerine erişim imkânının tanınması, kişisel verilerin doğru ve güncel bir biçimde tutulması ve güvenliğinin

sağlanması, kişisel verilerin meşru amaç için gerekenden daha uzun süre saklanmaması, veri sahibi hakkında ilke olarak otomatik sonuç çıkarılmaması, işlenecek veya herhangi bir şekilde yararlanılacak verilerin ulaşılmak istenen amaçla sınırlı olması, hakkın sağladığı güvencelerin ihlali hâlinde yargı yoluna başvurma imkânının varlığı gibi güvencelerin oluşturulup oluşturulmadığı değerlendirilmelidir.

49. Bu bağlamda kurallar uyarınca başvurulacak arama tedbiri uygulanırken 119. maddede arama kararında aramanın nedenini oluşturan fiilin ve aranılacak eşyanın açıkça gösterilmesi gerektiği öngörülmüştür. Yine 120. maddede aranan eşyanın sahibi veya zilyedi ile kişinin avukatının arama esnasında hazır bulunabileceği, arama başlamadan önce arama hakkında bilgilendirme yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 134. maddenin (5) numaralı fıkrası uyarınca arama sonucunda kopyası alınan verilerin kâğıda yazdırılarak bu hususun tutanağa kaydedileceği ve ilgililer tarafından imza altına alınacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla kurallarla kişisel verilerin işlenmesi sürecinin şeffaf bir şekilde gerçekleştirilmesi güvencesinin sağlandığı anlaşılmaktadır.

50. Kurallar uyarınca elde edilen kişisel verilerin ayrı bir veri tabanına işleneceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığı ve bu verilerin soruşturma ya da dava dosyasında saklanacağı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda sanıkların kovuşturma aşamasında kendilerine ait verilere erişmesi önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır. Soruşturma aşamasında belirli durumlarda delillere erişim konusunda sınırlama getirilebilecek ise de kurallar uyarınca yapılan arama ve el koyma işlemleri şüphelinin hazır bulunmaya yetkili olduğu işlemlerden olduğundan 153. maddenin (3) numaralı fıkrası da dikkate alındığında veri sahibinin 134. maddeye göre elde edilen verilere erişmesinin önünde bir engelin bulunmadığı anlaşılmaktadır.

51. Diğer yandan arama ve elkoymaya konu eşyanın dijital olması ve bu tür delillerin elde edilme yöntemi, işlenmesi ve üzerinde bilirkişi incelemesi yapılması bakımından diğer delillerden farklılık göstermesi mümkündür. Nitekim 63. maddede çözümü; uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına resen, Cumhuriyet savcısının, katılanın, vekilinin, şüphelinin veya sanığın, müdafiinin veya kanuni temsilcinin talebi üzerine karar verilebileceği de hükme bağlanmıştır.

52. Yine 67. maddenin (1) numaralı fıkrasında incelemenin tamamlanmasının ardından bilirkişinin yaptığı işlemleri ve ulaştığı sonuçları açıklayan bir raporu, kendisinden istenen incelemeleri yaptığını ayrıca belirterek imzalayıp ilgili merciye vereceği veya göndereceği öngörülmüştür. Anılan maddenin (5) numaralı fıkrasına göre bilirkişi raporuna itiraz da edilebilecektir. (6) numaralı fıkra uyarınca yargılamanın taraflarının bağımsız bir uzmandan mütalaa alması da mümkündür. 68. maddede ise bilirkişinin duruşmada da dinlenebileceği belirtilmiştir.

53. Elkoyma tedbirinin arama tedbiriyle farklılıkları gözetilerek kurallarda bilgisayarlardan elde edilecek delillerin hukuka uygunluğunu sağlamak üzere bazı ek güvencelere yer verilmiştir (AYM, E.2018/137, K.2022/86, 30/6/2022, § 371). Bu kapsamda 134. maddenin (3) ve (4) numaralı fıkralarında elkoyma işlemi sırasında sistemdeki bütün verilerin yedeklemesi yapılarak yedekten çıkarılan kopyanın şüpheliye veya vekiline verilmesi, bu hususun tutanağa geçirilerek imza altına alınması zorunluluğu öngörülmüştür. Böylece dijital verilere sonradan müdahale edilme ihtimalinin ortadan kaldırılması, delillerin hukuka uygun şekilde elde edilmesi ve korunması sağlanarak bu verilerin gerek adli makamlardaki gerekse de şüphelideki sureti üzerinde bağımsız bir inceleme yapılmasına imkân tanınmıştır.

54. Kurallar uyarınca, elde edilen delillerin yargılama aşamasında hâkim huzurunda tartışılması gerektiği ve bu delillerin hukuka uygunluğunun yargılama makamlarınca mutlak surette

gözetilmesi gerektiği 217. maddede hüküm altına alınmıştır. Ayrıca 206. maddenin (2) numaralı fıkrasında ortaya konulması istenen bir delilin kanuna aykırı olarak elde edilmiş olması hâlinde reddedileceği, 230. maddenin (1) numaralı fıkrasında ise mahkûmiyet hükmünün gerekçesinde hükme esas alınan ve reddedilen delillerin belirtileceği, bu kapsamda dosya içinde bulunan ve hukuka aykırı yöntemlerle elde edilen delillerin ayrıca ve açıkça gösterileceği düzenlenmiştir.

55. Bu bağlamda kurallar uyarınca elde edilen verilerin doğru ve güncel şekilde saklanması ile güvenilirliğinin sağlanması konusunda usul güvencelerine yer verildiği görülmektedir. Nitekim kurallarda şüphelinin delil olarak kullanılan verilerden haberdar olmasını, delillere ve delillerle ilgili raporlara doğrudan erişmesini, delillerin kullanılmasına karşı çıkmasını ve bunların güvenilirliğini test etmesini sınırlayan bir düzenlemenin bulunmadığı açıktır. Şüphelinin elde edilen delillere karşı itirazlarını ileri sürme ve yargılama faaliyetine doğrudan katılma imkânı da bulunmaktadır.

56. Diğer yandan bilgisayar üzerinde yapılan arama ve elkoyma işlemi sonucunda elde edilen veriler soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısı, yargılamada ise hâkim tarafından değerlendirilerek bir sonuca ulaşılabilecektir. Dolayısıyla kişisel verilerden hareketle veri sahibi hakkında ilke olarak otomatik sonuç çıkarılmaması güvencesinin de sağlandığı anlaşılmaktadır.

57. 122. maddenin (3) numaralı fıkrası uyarınca hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından yapılan inceleme sonucunda soruşturma veya kovuşturma konusu suça ilişkin olmadığı anlaşılan belge veya kâğıtların, ilgisine geri verileceği de hüküm altına alınmıştır. Bu itibarla kurallar uyarınca yapılacak arama ve el koyma işlemi sırasında elde edilecek verilerin ulaşılmak istenen amaçla sınırlı olarak işleneceği veya verilerden bu amaçla yararlanılacağı anlaşılmaktadır.

58. Kurallar uyarınca verilecek arama ve elkoyma kararlarına karşı 267. madde uyarınca itiraz yoluna başvurularak tedbir kararlarının hukuka uygunluğunu etkili şekilde denetleme ve bu anlamda kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının sağladığı, bu güvencelerin ihlali hâlinde ise yargı yoluna başvurma imkânının tanındığı anlaşılmaktadır.

59. Öte yandan 141. maddenin (1) numaralı fıkrasının (i) ve (j) bentleriyle arama ve el koyma tedbirleri nedeniyle uğranılan maddi ve manevi zararların tazmini amacıyla ilgililerin dava açma imkânı da bulunmaktadır.

60. Kuralların orantılılığı kapsamında kurallar uyarınca elde edilen kişisel verilerin meşru amaç için gerekenden daha uzun süre saklanıp saklanmadığı hususu da değerlendirilmelidir.

61. Kişisel verilerin bir ceza soruşturması ya da kovuşturması kapsamında yargı makamlarınca işlenmesi ve yargılamada delil olarak kullanılması hâlinde bu verilerin yargılama süresince saklanması adil yargılanma hakkı ile maddi gerçeğin ortaya konulması bakımından gerekli olduğu açıktır.

62. Diğer yandan yargılamanın kesin bir hükümlerle sonuçlanmasından sonra bu verilerin delil niteliği gözetilerek veri sahibinin menfaatleri uyarınca veya infaz işlemlerine ilişkin olarak saklanması da gerekebilir. Nitekim yargılamanın yenilenmesi gibi olağanüstü kanun yollarına gidilen durumlarda da bu verilere delil olarak yeniden başvurma ihtiyacının doğması mümkündür. Bu ve benzeri gerekçelerle kişisel verilerin silinemediği durumlarda verilerin işlenmesinin sınırlandırılması hususu (verilerin saklanması, arşive aktarılması, sınırlandırma amacı dışında kullanımının engellenmesi gibi) değerlendirilmelidir.

63. Nitekim 27/4/2016 tarihli (AB) 2016/680 Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi'nin gerekçeler kısmının 26. paragrafında da kişisel verilerin işlendikleri amaç için gerekenden daha uzun süre saklanmaması, bu verilerin delil amacıyla tutulması gerektiği hâllerde

ise veri işlemenin sınırlandırılması ve sınırlanan verinin sadece silmeyi engelleyen amaçla işlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Anılan Direktif'in 16. maddesinde kişisel verilerin düzeltilmesi veya silinmesi ile işlenmesinin sınırlandırılması hakkına yer verilmiş; söz konusu maddenin (3) numaralı fıkrasında ise kişisel verilerin delil oluşturması amacıyla korunmuş olması, verilerin işlenmesinin sınırlandırılmasını gerektiren hâllerden biri olarak sayılmıştır. Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nde de suçların önlenmesi, soruşturulması, tespiti veya kovuşturulması veya cezaların infaz edilmesi amacıyla kişisel verilerin yetkili makamlar tarafından işlenmesi durumunda söz konusu verilerin Direktif hükümlerine tabi olacağı belirtilmiştir.

64. Kurallar uyarınca elde edilen kişisel verilerin yargılamanın kesin bir hükümlerle sonuçlanmasından sonra saklanmasına, silinmesine, buna ilişkin süre ve usule, silinmediği takdirde verilerin işlenmesinin sınırlandırılmasına ilişkin gerekçe ve yöntem, ilgili kişinin bu verilerin silinmesine veya sınırlandırılmasına ilişkin olarak sahip olduğu haklara dair herhangi bir yasal düzenlemeye yer verilmemiştir.

65. Benzer şekilde kişisel verilerin bir ceza soruşturması ya da kovuşturmasında veya infaz işlemlerine yönelik olarak işlenmesi hâlinde gerek kişisel verilerin gerekse de bu bilgi ve belgelerin yer aldığı dava dosyalarının saklanma şartlarına ve süresine ilişkin olarak kanun düzeyinde başkaca bir düzenleme de öngörülmemiştir.

66. Yine kurallar uyarınca elde edilecek kişisel verilerin saklanması hâlinde bunun kapsam ve şartları ile yetkili merciyi belirlemeye yönelik bir düzenleme de bulunmamaktadır. Bu bağlamda kurallar uyarınca elde edilecek kişisel verilerle ilgili olarak söz konusu güvencelerin oluşturulmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

67. Bu itibarla kurallarla özel hayata saygı gösterilmesini ve kişisel verilerin korunmasını isteme haklarına getirilen sınırlamanın orantısız olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

68. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 13. ve 20. maddelerine aykırıdır. İptalleri gerekir.

İrfan FİDAN, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ve Metin KIRATLI bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralların Anayasa'nın 2. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 13. ve 20. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

B. Kanun'un 134. Maddesinin (3) ve (4) Numaralı Fıkralarının İncelenmesi

69. 5271 sayılı Kanun'un 134. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin "*Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturmada, somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka surette delil elde etme imkânının bulunmaması halinde, hâkim... tarafından şüphelinin kullandığı bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde arama yapılmasına, bilgisayar kayıtlarından kopya çıkarılmasına, bu kayıtların çözülerek metin hâline getirilmesine karar verilir.*" bölümünün ve (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin "*Bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerine şifrenin çözülememesinden dolayı girilememesi veya gizlenmiş bilgilere ulaşılamaması ... halinde çözümün yapılabilmesi ve gerekli kopyaların alınabilmesi için, bu araç ve gereçlere elkonulabilir.*" bölümünün iptalleri nedeniyle anılan maddenin (3) ve (4) numaralı fıkralarının uygulanma imkânı kalmamıştır. Bu nedenle söz konusu

fıkralar 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası kapsamında değerlendirilmiş ve bu kurallar yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılmasına gerek görülmemiştir.

IV. İPTALİN DİĞER KURALLARA ETKİSİ

70. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrasında kanunun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün belirli kurallarının iptali, diğer kurallarının veya tümünün uygulanmaması sonucunu doğuruyorsa bunların da Anayasa Mahkemesince iptaline karar verilebileceği öngörülmektedir.

71. 5271 sayılı Kanun'un 134. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin “*Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturmada, somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka surette delil elde etme imkânının bulunmaması halinde, hâkim... tarafından şüphelinin kullandığı bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde arama yapılmasına, bilgisayar kayıtlarından kopya çıkarılmasına, bu kayıtların çözülerek metin hâline getirilmesine karar verilir.*” bölümünün ve (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin “*Bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerine şifrenin çözülmemesinden dolayı girilememesi veya gizlenmiş bilgilere ulaşılamaması ... halinde çözümün yapılabilmesi ve gerekli kopyaların alınabilmesi için, bu araç ve gereçlere elkonulabilir.*” bölümünün iptalleri nedeniyle uygulanma imkânı kalmayan anılan maddenin kalan kısmının 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince iptali gerekir.

V. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

72. Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında “*Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*” denilmekte, 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanarak Anayasa Mahkemesinin gerekli gördüğü hâllerde Resmî Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabileceği belirtilmektedir.

73. 5271 sayılı Kanun'un 134. maddesinin iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince iptal hükümlerinin kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VI. HÜKÜM

4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 134. maddesinin;

A. (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin “*Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturmada, somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka surette delil elde etme imkânının bulunmaması halinde, hâkim ... tarafından şüphelinin kullandığı bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde arama yapılmasına, bilgisayar kayıtlarından kopya çıkarılmasına, bu kayıtların çözülerek metin hâline getirilmesine karar verilir.*” bölümünün Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, İrfan FİDAN, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ile Metin KIRATLI'nın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ

Esas Sayısı : 2023/128

Karar Sayısı : 2026/36

GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

B. (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin “*Bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerine şifrenin çözülememesinden dolayı girilememesi veya gizlenmiş bilgilere ulaşılabilmesi ... halinde çözümün yapılabilmesi ve gerekli kopyaların alınabilmesi için, bu araç ve gereçlere elkonulabilir.*” bölümünün Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, İrfan FİDAN, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ile Metin KIRATLI’nın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

C. Kalan kısmının 6216 sayılı Kanun’un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

12/2/2026 tarihinde karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Mahkememiz sayın çoğunluğu tarafından 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 134. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkralarının hâkim kararıyla bilgisayar ve bilgisayar programları ile kütüklerinde arama ve kopyalama yapılması ile anılan materyallerdeki şifrenin çözülememesinden dolayı sisteme girilememesi veya gizlenmiş bilgilere ulaşılamaması halinde çözümün yapılabilmesi ve gerekli kopyaların alınabilmesi için bu araç ve gereçlere el koyulabilmesini ve nihayetinde elde edilen kayıtların çözülerek metin hâline getirilmesini öngören hükümlerin iptaline karar verilmiştir. Aşağıda açıklanan gerekçelerle bu görüşe katılmamaktayız.

2. Söz konusu maddede ceza muhakemesindeki koruma tedbirlerinden adli arama ve elkoymanın özel birer türü olarak bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerinde arama ve elkoymaya dair usul ve esaslar düzenlenmiştir. Kurallarla bilgisayar, bilgisayar programları ve bilgisayar kütüklerinde arama yapılabilmesi ve verilerin kopyalanarak çözümünün yapılması suretiyle kişilerin özel hayatına saygı gösterilmesini ve kişisel verilerin korunmasını isteme haklarına sınırlama getirilmektedir. Yine maddenin iki numaralı fıkrası uyarınca anılan eşyalara el konulabilmesi kişilerin mülkiyet hakkını da sınırlamaktadır.

3. Sayın çoğunluğun kuralların kanuniliği, meşru amacı, demokratik bir toplumda zorunlu bir toplumsal ihtiyaca yönelik oldukları ve ölçülülük ilkesi bağlamında meşru amaç bakımından elverişliliği ve gerekliliği konularındaki değerlendirmelerine iştirak ediyoruz. Nitekim 23/11/2001 tarihinde Budapeşte'de imzaya açılmış ve 1//7/2004 tarihinde yürürlüğe girmiş olan, ülkemizce de 10/11/2010 tarihinde imzalanıp 22/4/2014 tarihli ve 6533 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi'nin (Cyber Crime Convention) bilişim sistemlerinde arama ve el koymaya dair uluslararası standartları ihtiva eden ve bu hususlarda taraf devletlere çeşitli yükümlülükler öngören 19. maddesiyle de uyumlu olarak kuralların hukukumuzda iktibas edildiği anlaşılmaktadır.

4. Diğer yandan kurallara konu koruma tedbirleriyle kişisel verilerin elde edilmesi sürecinde ilgisinin bilgilendirileceği, bu verilerin ancak soruşturma konusu suçla ilgili delil elde etmek amacıyla yönelik ve bununla sınırlı olarak işlenebileceği, delil niteliği taşımayan verilerin sahibine iade edileceği, üçüncü kişilerin bu bilgilere erişiminin engellenerek verilerin gizliliğinin sağlanacağı, tedbirlerin hukuka uygunluğunun denetlenmesi için etkin denetim mekanizmalarının mevcut olduğu ve tedbirler nedeniyle uğranılan maddi ve manevi zararların tazmin edilmesi amacıyla dava açılabilceği anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra kurallar uyarınca elde edilen ve 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 54. maddesi kapsamında kabul edilip kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen ya da üretimi, bulundurulması, kullanılması, taşınması, alım ve satımı suç oluşturan dijital materyalin müsadere edilebileceği de açıktır.

5. Yine kararda açıklandığı üzere kurallar uyarınca elde edilen delillerin doğruluğu ve güvenilirliğinin sağlanması konusunda usul güvencelerine yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kuralların şüphelinin delillerden haberdar olmasını, delillere ve delillerle ilgili raporlara doğrudan erişmesini, delillerinin kullanılmasına karşı çıkmasını ve bunların güvenilirliğini test etmesini sınırlayan bir yönünün bulunmadığı açıktır. Şüphelinin elde edilen delillere karşı -adil yargılanma hakkı kapsamındaki silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkeleri doğrultusunda- itirazlarını ileri sürme ve yargılama faaliyetine doğrudan katılma imkânı da bulunmaktadır. Dolayısıyla şüpheli kurallar uyarınca elde edilen delile karşı iddia makamıyla eşit bir konumda olup şüphelinin etkili bir savunma gerçekleştirmesine dair yeterli güvenceler bulunmaktadır. Bilgisayar üzerinde yapılan arama ve kopyalama işlemi sonucunda elde edilen delillerin yargılamanın sonucunu etkileyecek nitelikte olması ve bu delillere dayanılması hâlinde yargılama makamının bu hususta gerekçe sunma yükümlülüğünün bulunduğu da anlaşılmaktadır.

6. Kurallar uyarınca elde edilen kişisel verilerin meşru amaç için gerekenden daha uzun süre saklanmamasına ilişkin güvencenin bulunmadığı, kişisel verilerin yer aldığı dava dosyalarının saklanma şartlarına ve süresine ilişkin olarak başkaca bir düzenleme de öngörülmediği, yine kurallar uyarınca elde edilecek kişisel verilerin saklanması hâlinde bunun kapsam ve şartları ile yetkili mercii belirlemeye yönelik bir düzenleme de bulunmadığı iddiaları çoğunluk tarafından kuralların iptal gerekçesinde yer almıştır.

7. Ceza yargılamasında kurallar uyarınca elde edilen ve delil niteliğini haiz verilerin saklanması maddi gerçeğe ulaşılarak adaletin tesis edilmesi bakımından önem arz etmektedir. Nitekim bu süreçte dosya ilk derece yargılamasından, istinaf ve -Kanun'da aksi öngörülmedikçe- temyiz kanun yollarından geçerek kesinleşecektir.

8. Kesinleşen karara karşı olağanüstü kanun yollarına gidilmesi de söz konusu olabilir. Sözgelimi, Kanun'un 308. maddesinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının itiraz yetkisi düzenlenmiştir. Anılan madde uyarınca kesinleşen hükme yapılacak itirazın sanığın aleyhine olması halinde bir aylık tahdidi bir süre öngörülmüşse de sanığın lehine itirazların süre sınırı olmaksızın yapılabileceği anlaşılmaktadır. Yine CMK'nın 308/A maddesinde, bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının, re'sen veya istem üzerine, kararın kendisine verildiği tarihten itibaren bir ay içinde kararı veren daireye itiraz edebileceği, sanığın lehine itirazda süre aranmayacağı düzenlenmiştir. Benzer durum Kanun'un 311. vd. maddeleri uyarınca yargılanmanın yenilenmesi yoluna gidildiği durumlarda da geçerlidir. Öyle ki, hükmün infaz edilmiş olması hatta hükümlünün ölümü dahi yargılanmanın yenilenmesi istemine engel değildir. Ayrıca sanık/hükümlü tarafından gerek Anayasa Mahkemesi gerekse Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine bireysel başvuruda bulunulabileceği de ortadadır.

9. Bu durumlar kurallar uyarınca elde edilen delillerin belirli bir süre öngörülmezsizin, sürekli olarak saklanması gerekebileceğine işaret etmektedir. Üstelik verilerin silinmemesinin ve saklanması veri sahibi lehine sonuçlarının olduğu da açıktır. Kaldı ki, Anayasa'nın 20. maddesinin son fıkrasında, kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Anayasa'nın 20. maddesinde kanuna atıf yapıldığından, kişisel verilerin korunması amacı ile 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kanunun 28. maddesinin (d) bendinde, kişisel verilerin soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin olarak yargı makamları veya infaz mercileri tarafından işlenmesinin Kanunun kapsamı dışında kaldığı belirtilmiştir.

10. Yine çoğunluk gerekçesinde, kişisel verilerin bir ceza soruşturması ya da kovuşturmasında veya infaz işlemlerine yönelik olarak işlenmesi hâlinde gerek kişisel verilerin gerekse de bu bilgi ve belgelerin yer aldığı dava dosyalarının saklanma şartlarına ve süresine ilişkin olarak kanun düzeyinde başkaca bir düzenleme öngörülmediği ileri sürülmüş ise de 11 sayılı Devlet Arşivleri Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile arşiv hizmet ve faaliyetlerini düzenlemek ve kamuda belge yönetimini sağlamak üzere Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak genel bütçeye tabi Devlet Arşivleri Başkanlığı kurulmuştur. Söz konusu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 2. maddesinde, Kararnamenin, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı hariç olmak üzere 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve

Kontrol Kanununa ekli cetvellerde yer alan kamu idarelerini, kamu tüzel kişiliğini haiz diğer kurum, kuruluş, enstitü, teşebbüs, teşekkül, birlik, fon gibi adlarla kurulmuş olan bütün kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını, vergi muafiyeti tanınan vakıfları ve kamu yararına çalışan dernekleri kapsadığı belirtilmiştir. Kararname uyarınca çıkarılan Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik 18.10.2019 tarih ve 30922 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Görüldüğü üzere, söz konusu 11 no’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve bu Kararname uyarınca çıkarılan Yönetmelik kapsamına yargı mercileri de dahil olduğundan dosya ve kişisel verilerin saklama koşulları ve süreleri belirli olup, konuya ilişkin mevzuatın bulunmadığı yönündeki görüşe de katılmak mümkün değildir.

11. Öte yandan kurallar uyarınca elde edilen delillerden ancak mahkumiyete esas olanlar muhafaza edilecektir. Bunun dışında soruşturmanın kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilerek sonlandırılması ya da kovuşturma sonunda beraat kararı verilmesi halinde kişisel veri ihtiva eden delillerin sahibine iadesi veya imhası gerekebilir. Kanun’un 134. maddesinde elde edilen verilerin yok edilmesine dair açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu durumda Kanun’un 137. maddesinin (3) numaralı fıkrasındaki iletişim içeriklerinin yok edilmesine dair düzenlemenin kıyasen uygulanması mümkündür. Nitekim temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına açıkça izin veren bir kanun hükmü olmadığında kıyasen sınırlandırma yapılamayacaksa da bu hak ve özgürlüklerin korunması söz konusu olduğunda kıyasa başvurulmasının mümkün olduğu değerlendirilmektedir. Üstelik kuralların şekli bir ceza normu olması yani muhakeme sürecine ilişkin olmaları nedeniyle kıyasa başvurulması ceza hukuku dogmatığına de aykırılık teşkil etmemektedir (Kanun’un 134. maddesi bakımından 137. maddenin (3) numaralı fıkrasının uygulanabilirliğine dair doktrindeki görüş için bkz. Değirmenci, O. (2014). *Ceza Muhakemesinde Sayısal (Dijital) Delil*, Ankara: Seçkin Yay., s. 318).

12. Kurallar uyarınca elde edilen kişisel verilerin dosyayla ilgisiz olanlarının silinmesine ilişkin uygulanabilir bir hukuki düzenlemenin mevcut olduğu, delil niteliğini haiz verilerin ise silinmeksizin saklanmasının söz konusu olabileceği değerlendirmelerinden sonra kişisel verilerin sınırlandırılması hususu ele alınmalıdır.

13. Çoğunluk tarafından üçüncü kişilerin kurallarla elde edilen kişisel verilere erişimi engellenerek verilerin gizliliğinin sağlanacağına dair güvencenin bulunduğu kabul edilmesine karşın bu verilerin sınırlandırma amacı dışında kullanılmasını engeller bir düzenleme bulunmadığının ifade edilebilmesi çelişki oluşturmaktadır. Zira dosyada bu veriler ancak delil mahiyeti gözetilerek saklanabilecektir. Bu verilerin hükmün kesinleşmesinden sonra da üçüncü kişilerle paylaşılması yahut kişisel verilerin bir veri tabanına aktarılarak veri sahibi hakkında bir çıkarımda bulunulması da mümkün değildir. Bu kişisel verilere ancak söz konusu dosyayla ilgili yukarıda izah edilen bir yargısal süreç olması ya da usulünce yürütülen başkaca bir soruşturma/kovuşturma sebebiyle ve Kanundaki tüm güvencelere riayet edilerek başvurulabilir. Kaldı ki, bu güvencelere uyulmaması halinde veriyi hukuka aykırı olarak işleyen kişinin 5237 sayılı Kanun’un 132 vd. maddeleri uyarınca cezai sorumluluğunun doğacağına şüphe bulunmamaktadır. Bu itibarla kurallarla kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına getirilen sınırlamanın orantısız olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

14. Nitekim Anayasa Mahkemesi 30/6/2022 tarihli ve E.2018/137, K.2022/86 sayılı kararında aynı kurallara ilişkin Cumhuriyet savcısının yetkilerini düzenleyen Kanun’un 134. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin “...Cumhuriyet savcısının istemi üzerine...” ibaresinin “...hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından...” şeklinde değiştirilmesinde yer alan “...veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı...” ibaresinin, (1) numaralı fıkraya eklenen ikinci, üçüncü ve dördüncü cümleler ile (2) numaralı fıkranın birinci cümlesine eklenen “...ya da işlemin uzun sürecektir...” ibaresinin kişilerin özel hayatının korunmasını isteme hakkı ile kişisel verilerin korunması hakkı ve mülkiyet hakkını ihlal eder yönü bulunmadığını değerlendirmiş ve -eldeki itiraz başvurusunun aksine-

Esas Sayısı : 2023/128

Karar Sayısı : 2026/36

oybirliğiyle Anayasa'ya aykırı olmadıkları sonucuna ulaşmıştır (AYM, E.2018/137, K.2022/86, 30/6/2022, § 345-383).

15. Yine Anayasa Mahkemesi ByLock uygulamasının ele geçirilmesi ve kişisel verilerin ortaya çıkarılma sürecine ilişkin kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ve haberleşmenin gizliliğinin ihlal edildiğinin iddia edildiği bir başvuruda kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı kapsamındaki güvencelere ilişkin detaylı bir değerlendirme yapmış ve uzun süre saklamama güvencesi yönünden 5271 sayılı Kanun'un 134. maddesi kapsamında elde edilen delillerin yargılama boyunca saklanacağını belirterek bu güvence yönünden Anayasa'ya aykırılık görmemiştir (*Bestami Eroğlu* [GK] B. No: 2018/23077, 17/9/2020). Dolayısıyla eldeki başvuruya konu karar, Anayasa Mahkemesinin yakın tarihli içtihatlarıyla da açıkça çelişmektedir.

16. Son olarak belirtmek gerekir ki norm denetiminde kuralla ilgili ve gerekli görülen tüm hukuki müesseseler de gözetilmeli, başka bir ifadeyle kural anılan hukuki müesseseler ile anlamlandırılmalı ve kuralın bu bağlamda Anayasa'nın herhangi bir hükmüne aykırı olup olmadığı tespit edilmelidir. Anayasallık denetiminde ölçü Anayasa olmakla birlikte bu husus normun ait olduğu hukuk sistemi içerisindeki yerinin tespiti ile buna göre kazanacağı anlamın gözetilmesine engel değildir. Başka bir ifadeyle, herhangi bir hukuk kuralının tek başına değil, içinde bulunduğu metnin tümü gözönünde tutularak yorumlanması gerekir (AYM, E.1984/8, K.1984/10, 20/09/1984; E.2018/122, K.2020/14, 19/02/2020, § 21).

17. Bu bağlamda çoğunluk tarafından kurallar ceza muhakemesi sistematigi ve gereklilikleri gözetilmeksizin değerlendirilmiştir. Zira tanık beyanı alınmasından, klasik arama ve el koymaya hatta duruşma zaptının tanziminden gerekçeli kararda yer alması gerekenlere kadar tüm hususlar kişisel veri ihtiva etmektedir. Yukarıda izah ettiğimiz usul ve güvenceleri yok sayan çoğunluğun yaklaşımına göre Ceza Muhakemesi Kanunumuzda yer alan hükümlerin hemen tamamı, kişisel verilerin sınırlandırılması güvencesi bakımından, kurallarla aynı maluliyete sahiptir.

18. Açıklanan nedenlerle, dava konusu kuralların Anayasa'nın 13. ve 20. maddelerine aykırı olmadığı ve iptal isteminin reddi gerektiği kanaatinde olduğumuzdan, aksi yöndeki çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

Üye

İrfan FİDAN

Üye

Muhterem İNCE

Üye

Yılmaz AKÇİL

Üye

Ömer ÇINAR

Üye

Metin KIRATLI